

Zpráva o šetření

ve věci ověření podpisu na potvrzení o žití pro použití v cizině

Pan J. H., bytem XXXXX (dále také „stěžovatel“), nesouhlasí s postupem Městského úřadu v Trutnově (dále také „městský úřad“), který na cizozemském formuláři potvrzení o žití „ověřil“ neexistující podpis. Stěžovatel nesouhlasí rovněž s tím, jak městský úřad vyřídil jeho stížnost a Krajský úřad Královéhradeckého kraje (dále také „krajský úřad“) prošetřil způsob vyřízení stížnosti.

A - Předmět šetření

Stěžovatel ve své stížnosti uvedl, že v tiskopisu „potvrzení o žití“ pro výplatu nároku na důchod z ciziny, který je i v českém jazyce a který předložil městskému úřadu, se ověření podpisu nepožaduje, pracovnice matriky ale na tiskopis otiskla a vyplnila ověřovací razítko, jako kdyby ověřila podpis. Dále uvedl, že požaduje zrušení úředně vykázaného ověření podpisu a vrácení poplatku, písemnou omluvu od městského úřadu, náhradu nákladů a finanční odškodnění za šikanu. Stěžovatel doložil, že na městském úřadě podal na postup příslušné pracovnice stížnost, kterou úřad shledal nedůvodnou. Obrátil se proto na krajský úřad, který rovněž neshledal žádné pochybení.

Na základě podnětu stěžovatele jsem zahájila šetření podle § 14 zákona o veřejném ochránci práv.¹ Vedoucí oddělení veřejného pořádku a místní správy Kanceláře veřejného ochránce práv JUDr. Veronika Gabrišová požádala z mého pověření tajemníka městského úřadu Ing. Jana Seidla a ředitelku krajského úřadu JUDr. Ivanu Křečkovou o poskytnutí vysvětlení k postupu jimi řízených úřadů v této věci a o zaslání kopií příslušných písemností.

B - Skutková zjištění

Při zjištění skutkového stavu jsem vycházela z následujících písemností:

- tiskopis „Potvrzení“ – část B (str. 6 z 6) v německém, českém a maďarském jazyce, opatřený ověřovací doložkou městského úřadu ze dne 30. 6. 2014, dle níž stěžovatel listinu vlastnoručně podepsal – podpis stěžovatele však na potvrzení není,

¹ Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

- výňatek z ověřovací knihy městského úřadu se záznamem o legalizaci (ověření podpisu stěžovatele) ze dne 30. 6. 2014,
- stvrzenka ze dne 30. 6. 2014 o zaplacení správního poplatku za legalizaci ve výši 30,- Kč,
- záznam o stížnosti podané ústně dne 30. 6. 2014,
- vyjádření matrikářky Věry Ouhrabkové ze dne 3. 7. 2014,
- žádost městského úřadu ze dne 9. 7. 2014 adresovaná České správě sociálního zabezpečení (dále také „ČSSZ“) o stanovisko ke způsobu potvrzování údaje o žití pro účely cizozemského nositele důchodového pojištění provádějícího výplatu důchodu, na který vznikl nárok v zahraničí důchodci – občanu České republiky,
- odpověď ČSSZ ze dne 22. 8. 2014 (doručena dne 25. 8. 2014),
- vyrozumění městského úřadu o vyřízení stížnosti ze dne 25. 8. 2014,
- nesouhlas s vyřízením stížnosti ze dne 1. 9. 2014,
- přešetření způsobu vyřízení stížnosti ze dne 4. 11. 2014,
- „odvolání“ ze dne 18. 11. 2014 proti prošetření stížnosti,
- sdělení krajského úřadu ze dne 5. 1. 2015 k podání stěžovatele ze dne 18. 11. 2014,
- stížnost ze dne 2. 2. 2015,
- výzva městského úřadu stěžovateli k doložení pravdivosti jeho tvrzení ze dne 23. 2. 2015,
- odpověď stěžovatele s fotokopii vyplněné části B tiskopisu, doručená dne 26. 2. 2015,
- odpověď městského úřadu ze dne 9. 3. 2015,
- stížnost na práci městského úřadu a vyřizování stížností městským úřadem a krajským úřadem, adresovaná Ministerstvu vnitra, ze dne 23. 3. 2015,
- přešetření způsobu vyřízení stížnosti ze dne 18. 6. 2015,
- dopis stěžovatele ze dne 9. 7. 2015,
- odpověď krajského úřadu ze dne 3. 8. 2015.

Z výše uvedených písemností vyplývají následující skutečnosti. Stěžovatel se dostavil dne 30. 6. 2014 na městský úřad a předložil tiskopis v německém, českém a maďarském jazyce pro účely výplaty nároku na důchod z ciziny. Úřednice Věra Ouhrabková dala na volnou část B předloženého tiskopisu ověřovací razítko, do něhož vyplnila údaje o stěžovateli (jméno a příjmení, datum a místo narození, adresa místa trvalého pobytu, číslo občanského průkazu), a uvedla, že listinu vlastnoručně podepsal. Stěžovatel se podepsal do ověřovací knihy G městského úřadu, pořadové číslo 10, do kolonky „Podpis osoby, jejíž podpis je legalizován...“ a zaplatil správní poplatek ve výši 30,- Kč za legalizaci (ověření podpisu).

Stěžovatel podal téhož dne na postup úřednice na městském úřadě stížnost. Ve stížnosti uvedl, že požádal o potvrzení o žití, ověřením podpisu nepožadoval.

Nikdo mu nebyl schopen vysvětlit, jak se prokazuje skutečnost, že člověk je naživu. Vedoucí oddělení přestupků a stížností městského úřadu, který stížnost se stěžovatelem sepisoval, požádal stěžovatele o možnost vyhotovení fotokopie dokladu, na němž požadoval potvrdit své žití. Stěžovatel toto potvrzení odmítl poskytnout.

Městský úřad požádal o vyjádření ke stížnosti matrikářku Věru Ouhrabkovou, která uvedla, že stěžovatel se dostavil s listinou Potvrzení o žití pro účely vyplácení důchodu ze SRN a na této listině měl vyplněné své osobní údaje. Dále uvedla, že tento formulář je považován za listinu, na níž se ověřuje podpis. Stěžovatel se po vysvětlení, že na předložené listině lze pouze ověřit podpis, bránil tím, že v minulosti za ověření podpisu neplatil. Spolu s dalšími úřednicemi, Jarmilou Hofmanovou a následně pracovnící inforecepce Janou Krejdlovou, se pokusila stěžovateli vysvětlit, že v cizině se postupně měnily formuláře, takže je možné, že v minulosti měl jiný formulář. Stěžovatel si svůj tiskopis nevzal zpět, a tak legalizaci podpisu provedla.

Městský úřad požádal o stanovisko ČSSZ. Stanovisko ČSSZ obdržel až poté, kdy stěžovatele vyrozuměl o vyřízení stížnosti. Třebaže městský úřad žádal o stanovisko týkající se způsobu potvrzování údaje o žití pro účely cizozemského nositele důchodového pojištění, ČSSZ se ve své odpovědi zmínila pouze o ověření podmínek nároku na výplatu důchodu z České republiky. Na tiskopisu Potvrzení o žití se v České republice ověřuje bezplatně vlastnoruční podpis důchodce, přičemž za správnost, úplnost a pravdivost ostatních údajů odpovídá příjemce důchodu. Jestliže příjemce dávky doloží potvrzení o žití jinou formou, ČSSZ jeho vlastnoruční podpis vyžaduje, kromě výjimečných okolností, kdy se příjemce dávky není z vážných zdravotních důvodů schopen podepsat.

Městský úřad (vedoucí správního odboru Mgr. Luboš Křemenský) vyřídil stížnost jako nedůvodnou. S ohledem na to, že stěžovatel neposkytl tiskopis, na němž požadoval potvrzení o žití, vycházel městský úřad obecně z informací uvedených na internetových stránkách ČSSZ. ČSSZ požaduje po příjemci důchodu z České republiky prokázat, že je naživu tím, že si nechá úředně ověřit svůj podpis. Tím je podle městského úřadu zodpovězen dotaz, jak se potvrzuje skutečnost, že je člověk naživu. Městský úřad stěžovateli napsal, že rozhodne-li se poskytnout tiskopis, na kterém požadoval potvrdit své žití, bude se jeho stížností opakovaně zabývat.

Stěžovatel s vyřízením stížnosti nesouhlasil a žádal o odpověď na otázku, jak se potvrzuje – podle jakého předpisu, že důchodce je živ, a zda je toto potvrzení spojeno s poplatkem. Městský úřad podání stěžovatele postoupil krajskému úřadu, který je vyhodnotil jako žádost o přešetření způsobu vyřízení stížnosti. Krajský úřad (vedoucí oddělení vnitřní správy Mgr. Štěpánka Blažková) odkázal stěžovatele s jeho dotazy ohledně potvrzení o žití na ČSSZ. Ve své písemnosti ze dne 4. 11. 2014 krajský úřad dále mimo jiné uvedl, že žádný právní předpis České republiky nestanoví, jak vyplňovat cizozemské tiskopisy. Jestliže se jednalo o ověření podpisu na tiskopisu pro použití v cizině, úřednice podle krajského úřadu vybrala správní poplatek za ověření podpisu oprávněně. Dále krajský úřad ve své odpovědi zmínil § 14 odst. 2 zákona o obcích,² dle kterého obec vydává potvrzení potřebná pro uplatnění práva v cizině i v případě, že právní předpis takovou povinnost neukládá, ale požadované

² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

údaje jsou jí známy. Takový úkon není zpoplatněn. Krajský úřad doporučil městským úřadům postupovat podle tohoto ustanovení zákona o obcích, pokud jde o potvrzení tiskopisu německých úřadů „Lebensbescheinigung/Potvrzení o žití“. Dále krajský úřad uvedl, že pokud občan požaduje provedení jakéhokoliv úkonu (nebo vydání potvrzení) pro použití v cizině, musí si sám zjistit, jak má být úkon proveden nebo jaký doklad si má opatřit. Krajský úřad ve vyrozměnění ze dne 4. 11. 2014 o přešetření způsobu vyřízení stížnosti uvedl, že stále zůstává otázka, jaký tiskopis stěžovatel předložil, jaké potvrzení požadoval a zda k tomu poskytl dostatečné informace. Pokud úřednice neměla dostatečné informace o tom, jak by měla cizozemský tiskopis vyplnit, provedla úkon obdobně, jako by se jednalo o tiskopis pro potřeby ČSSZ, a ověření podpisu zpoplatnila, protože se jednalo o tiskopis pro použití v cizině. Ve způsobu vyřízení stížnosti neshledal krajský úřad pochybení.

Stěžovatel s prošetřením své stížnosti nesouhlasil. Zdůraznil, že jeho podpis dne 30. 6. 2014 na městském úřadě ověřen nebyl, úřednice vyplnila předložený formulář špatně nebo neúplně a tato práce byla nazvána „ověřením podpisu“. Upozornil, že předložil cizozemský tiskopis, na němž byl i český překlad. Podle stěžovatele úřad neměl potvrzení v tiskopisu uvedených údajů zpoplatňovat. Krajský úřad (vedoucí oddělení stížností a dozoru obcí Mgr. Alena Koukalová) odpověděl dne 5. 1. 2015. Sdělil, že proti postupu krajského úřadu, tedy proti přešetření stížnosti nadřízeným orgánem, není již ve správním řádu³ žádný opravný prostředek. Přesto se k podání stěžovatele ze dne 18. 11. 2014 vyjádřil. Podle krajského úřadu záznam v ověřovací knize svědčí o tom, že podpis stěžovatele na potvrzení o žití byl ověřen. Ověřením podpisu se osvědčuje, že žadatel listinu před ověřující osobou vlastnoručně podepsal nebo podpis na listině uznal za vlastní. Nepotvrzuje se správnost ani pravdivost údajů uvedených v listině. Vzhledem k tomu, že úřad za obsah listiny neodpovídá, nemusela úřednice městského úřadu údaje ve formuláři vyplňovat, byla to pouze její dobrá vůle. Krajský úřad uvedl, že žádný vnitrostátní předpis nestanoví, kdo a jakým způsobem má tiskopis pro použití v cizině v České republice vyplnit. Krajský úřad neshledal důvod pro přijetí jakéhokoliv opatření, vyjma opětovného informování úřadů o možnosti využití § 14 odst. 2 zákona o obcích pro účely potvrzování skutečností nezbytných pro uplatnění práv občanů v cizině.

Dne 3. 2. 2015 stěžovatel podal na městský úřad další stížnost. Obšérně vypsál, jak měla být „Žádost o potvrzení o žití“ vyplněna a jak ji matrikářka Věra Ouhrabková vyplnila chybně. Znovu zdůraznil, že ověření podpisu nežádal. Dále stěžovatel zmínil, že stejnou žádost předkládal na matrice i v letech 2012 a 2013 a podpis se neověřoval a poplatek neplatil. Na položenou otázku, jestli se to v těch letech potvrzovalo špatně a teď dobře, anebo naopak, odpověď nedostal. Poplatek zaplatil v dobré víře, že je to za úkon, který požadoval, a to za potvrzení „že je živ“. Jakmile zjistil, že je to za ověření podpisu, šel pro vysvětlení na vedení městského úřadu a následně podal stížnost. Domníval se, že nedorozumění a chyba městského úřadu se dá snadno napravit, avšak je to naopak. Otištění ověřovacího razítka na potvrzení označil za svévoli úřadu a záznam v ověřovací knize o ověření podpisu za podvod.

Městský úřad vyzval stěžovatele k doložení dokladu, kterým by prokázal pravdivost svých tvrzení. Po obdržení fotokopie části B potvrzení městský úřad

³ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

(Ing. Monika Benešová z oddělení přestupků a stížností správního odboru) vyhodnotil stížnost jako nedůvodnou. Městský úřad oponoval stěžovateli tvrzení, že úřednice tiskopis vyplnila chybně. Upozornil stěžovatele, že na špatné vyplnění dokladu si dříve nestěžoval. Nesouhlasil se stěžovatelským tvrzením, že jeho podpis ověřen nebyl, a uvedl, že podpis byl standardně ověřen.

Stěžovatel adresoval další stížnost na práci městského úřadu a na vyřízení stížnosti městským úřadem a krajským úřadem Ministerstvu vnitra. Uvedl, že na městském úřadě předložil dne 30. 6. 2014 žádost o „potvrzení o žití“ a požadoval – ověření totožnosti, dva křížky, razítko a podpis oficiálního místa – což, jak později zjistil, bylo nad síly úřednice. Dále stěžovatel uvedl výčet své korespondence s městským úřadem a s krajským úřadem a připojil fotokopii části B tiskopisu.

Ministerstvo vnitra postoupilo stížnost krajskému úřadu. Krajský úřad v odpovědi stěžovateli zmínil, že neposkytl první stranu tiskopisu, který předložil dne 30. 6. 2014 městskému úřadu. Uvedl, že není pochyb o tom, že podpis byl ověřen, neboť byl učiněn zápis do ověřovací knihy a na části tiskopisu je ověřovací razítko. Dle krajského úřadu nedošlo ke svévoli úřadu a podvodnému jednání a z podkladů vyplývá, že úřednice městského úřadu byla vedena spíše snahou vyhovět. Krajský úřad opětovně zmínil § 14 odst. 2 zákona o obcích a uvedl, že z části tiskopisu, který stěžovatel připojil ke stížnosti zaslané Ministerstvu vnitra, lze soudit, že městský úřad nepostupoval správně, když předložený tiskopis ověřil stejně jako tiskopisy používané pro ČSSZ. Podle krajského úřadu je postup podle § 14 odst. 2 zákona o obcích pouze doporučením, a městský úřad proto neporušil žádný právní předpis.

Stěžovatel s vyjádřením krajského úřadu ze dne 18. 6. 2015 nesouhlasil. V dopisu ze dne 9. 7. 2015 uvedl, že nemá pochyb o tom, že podpis ověřen nebyl. S „ověřením“ od počátku nesouhlasil, snažil se je odmítnout, ale bez úspěchu. Proto podal stížnost.

Krajský úřad v odpovědi na dopis ze dne 9. 7. 2015 uvedl, že při posouzení věci vycházel z písemných podkladů, které měl k dispozici. Z kopie zápisu z ověřovací knihy je patrné, že stěžovatel se do ověřovací knihy podepsal. Krajský úřad proto neměl pochyb, že legalizace byla provedena. Podle krajského úřadu zůstávají sporné okolnosti, zda ověření podpisu nebylo „vnuceno“. Protože stěžovatel potvrzení o žití potřeboval, mohl se do knihy podepsat víceméně „pod nátlakem“. Pokud tomu tak bylo, byl postup úřednice nesprávný. Řešením mohlo být stornování ověření a vrácení poplatku. Podle krajského úřadu takto s největší pravděpodobností již postupovat nelze, neboť stěžovatel zřejmě již potvrzeným tiskopisem nedisponuje. O bližší vyjádření nelze podle krajského úřadu požádat ani dotyčnou úřednici, neboť na městském úřadě již nepracuje.

Městský úřad (Ing. Monika Benešová z oddělení přestupků správního odboru) rekapituloval v odpovědi na výzvu k poskytnutí vysvětlení průběh šetření stížností a konstatoval, že jednání úřednice městského úřadu bylo vedeno snahou vyjít stěžovateli vstříc.

Krajský úřad Královéhradeckého kraje (ředitelka JUDr. Ivana Křečková) odkázal na své příписy, jimiž reagoval na jednotlivá podání stěžovatele. Uvedl, že jeho

závěr z přípisu ze dne 4. 11. 2014 vycházel pouze z obecných informací, neboť stěžovatel při sepsání stížnosti odmítl poskytnout předmětný tiskopis. Část tiskopisu předložil teprve v souvislosti se stížností, kterou podal u Ministerstva vnitra v březnu 2015. Podle krajského úřadu se pravděpodobně jednalo o tiskopis „Lebensbescheinigung/Potvrzení o žití“ určený k výplatě důchodu ve Spolkové republice Německo. V případě předložení tohoto tiskopisu městský úřad nepostupoval správně, neboť mohl využít § 14 odst. 2 zákona o obcích. Pokud jde o tvrzení stěžovatele, že jeho podpis ověřen nebyl, krajský úřad opětovně konstatoval, že při posouzení této věci vycházel z kopie zápisu v ověřovací knize. Krajský úřad připustil, že ověření podpisu mohlo být pracovníci městského úřadu víceméně „vnuceno“. Pokud k ověření došlo za takových okolností, byl postup městského úřadu nesprávný, přičemž vhodným řešením mohlo být stornování ověření a vrácení zaplaceného správního poplatku. Krajský úřad dále zmínil, že posouzení důvodnosti stížnosti ovlivnilo to, že městský úřad ani krajský úřad neměly k dispozici tiskopis, jehož potvrzení stěžovatel požadoval.

C - Hodnocení věci ochránkyní

Podle § 1 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv působím k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí uvedených v zákoně, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností. Nemohu namísto úřadů rozhodovat o určité věci, ale působím k tomu, aby se úřady věcí řádně a včas zabývaly.

I když by pro objektivnější posouzení stížnosti bylo lepší mít k dispozici celý tiskopis, který stěžovatel předložil dne 30. 6. 2014 městskému úřadu, mám z obsahu předložené části B nicméně za to, že dotyčná úřednice mohla použít § 14 odst. 2 zákona o obcích a na tiskopisu části B potvrdit, že stěžovatel předložil ke své identifikaci občanský průkaz. Ke stejnému závěru dospěl i krajský úřad. Pro úplnost zopakuji, že podle § 14 odst. 2 zákona o obcích obec vydává potvrzení potřebná pro uplatnění práva v cizině i v případě, že právní předpis takovou povinnost neukládá, ale požadované údaje jsou jí známy. Povinnost vydávat potvrzení pro žití pro potřeby cizozemských úřadů a institucí žádný právní předpis neukládá. Nejde tedy o výkon státní správy – přenesenou působnost. Vydává-li obec potvrzení o žití pro potřebu cizozemských úřadů a institucí, jde o výkon samostatné působnosti obce.

ČSSZ vyžaduje potvrdit žití pro účely ověření nároku na výplatu důchodu z České republiky tak, že si důchodce nechá úředně ověřit podpis. Tento úkon je v České republice ověřením pravosti podpisu (legalizací) podle zákona o ověřování.⁴ Podle § 8 odst. 2 písm. a) zákona o správních poplatcích⁵ jsou od poplatků osvobozeny úkony související s prováděním právních předpisů o důchodovém pojištění. Míjí se tím české právní předpisy o důchodovém pojištění. Jde o úkony související s vyplácením důchodů z České republiky.

⁴ Zákon č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁵ Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Podle § 10 odst. 1 a 2 zákona o ověřování se legalizací ověřuje, že žadatel listinu před ověřující osobou vlastnoručně podepsal nebo podpis na listině uznal za vlastní. Legalizací se nepotvrzuje správnost ani pravdivost údajů uvedených v listině ani jejich soulad s právními předpisy. Úřad za obsah listiny neodpovídá. Zákon o ověřování uvádí v § 18 doklady, kterými žadatelé o legalizaci prokazují svoji totožnost.

Ověření podpisu na listině je prokázáním totožnosti „na dálku“. Jelikož se člověk, který činí určité právní jednání, nemůže k adresátu tohoto svého jednání osobně dostavit, prokáže svoji totožnost ověřujícímu orgánu. Adresát právního jednání tak má jistotu, že jednání učinila osoba, jejíž údaje ověřující orgán vyznačí v ověřovací doložce. Žadatel o potvrzení o žití nečiní žádné právní jednání, potřebuje pouze prokázat, že je živ. Ověření podpisu na listině je ale také důkazem, že podepsaný je naživu. Proto ČSSZ požaduje ověření vlastnoručního podpisu důchodce.

Obyvatel České republiky má několik možností, jak může pro použití v cizině prokázat, že žije:

- 1) Může požádat o vydání osvědčení, že žije, notáře. Podle § 72 odst. 1 notářského řádu⁶ notář osvědčuje na žádost skutečnosti a prohlášení, které by mohly být podkladem pro uplatňování nebo prokazování práv nebo kterými by mohly být způsobeny právní následky. V demonstrativním výčtu je pod písm. f) uvedeno i osvědčení o tom, že je někdo naživu.
- 2) Může požádat o výdej dat ke své osobě podle zákona o evidenci obyvatel.⁷ Tuto možnost obsahuje i část B tiskopisu⁸ předloženého stěžovatelem.
- 3) Může sepsat prohlášení, v němž uvede své jméno, příjmení, datum narození, adresu pobytu, případně další skutečnosti a nechat si na tomto prohlášení úředně ověřit podpis.
- 4) Pokud obyvatel České republiky disponuje vícejazyčným cizozemským formulářem, který je i v českém jazyce, záleží na obsahu formuláře. Jedná-li se o potvrzení, které vyplní sám obyvatel, může potvrzení předložit ověřujícímu orgánu, který v potvrzení nic nevyplňuje a pouze ověří pravost podpisu.
- 5) Může, vzhledem k obsahu formuláře, požádat úřad (instituci), ke které se dostaví a již prokáže svoji totožnost platným dokladem totožnosti, o vyplnění údajů podle předepsaných kolonek formuláře. Možnost vydání potvrzení o žití je upravena v § 14 odst. 2 zákona o obcích.

Vzhledem k textu tiskopisu „Potvrzení“⁹ se domnívám, že ověření podpisu (bod 4) nebylo v tomto případě vhodné. Ověřením pravosti podpisu lze také prokázat žití. Avšak cizozemský adresát, kterému je potvrzení o žití určeno, může po důchodci

⁶ Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti, ve znění pozdějších předpisů.

⁷ Ustanovení § 8 odst. 3 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁸ „Potvrzení podle registru obyvatelstva“

⁹ „V části A jmenovaná osoba žije a k identifikaci byl předložen jeden z následujících dokumentů:“, „Potvrzující místo“, „Zakřížkujte prosím vpravo, kdo provádí potvrzení“.

požadovat překlad ověřovací doložky, což není třeba, pokud zdejší úřad na vícejazyčném cizozemském formuláři vyplní předepsané kolonky.

Problémem je, že stěžovatelův podpis na předložené části B tiskopisu chybí. Městský úřad ani krajský úřad se ve svých odpovědích stěžovateli s touto skutečností poté, kdy již měly kopii části B k dispozici, nijak nevypořádaly. Pokud stěžovatel nepodepsal ani část A tiskopisu, pak má pravdu v tom, že nic nepodepsal a úřad neměl co ověřit. K úplnému prošetření stížnosti by však bylo třeba mít k dispozici kopii celého tiskopisu, včetně stěžovatelem vyplněné části A.¹⁰ Krajský úřad to naznačil v odpovědi stěžovateli ze dne 3. 8. 2015.

Stěží mohu vytýkat městskému úřadu, že stížnost nevyřídil řádně, a krajskému úřadu, že způsob vyřízení stížnosti řádně neprošetřil, když tyto úřady musely vycházet pouze z obecných neúplných informací. Jestliže stěžovatel neposkytl předmětný tiskopis k okopírování hned při podání stížnosti na městském úřadě, neumožnil tím řádné vyřízení své stížnosti.

Pokud by stěžovatel při podání stížnosti neodmítl pořídit fotokopii celého tiskopisu, mohlo řádné vyřízení stížnost probíhat tak, že úřednice Věra Ouhrabková by byla vyslechnuta podrobněji, mohlo případně dojít ke konfrontaci matrikářky Věry Ouhrabkové se stěžovatelem, mohlo se zjišťovat, zda na městském úřadě existuje záznam o vydaných potvrzeních o žití pro stěžovatele z předchozích let. Stěžovatel totiž uvádí, že stejný tiskopis předkládal na městském úřadě i v letech 2012 a 2013, kdežto matrikářka Věra Ouhrabková ve svém vyjádření ze dne 3. 7. 2014 naznačila, že stěžovatel mohl dne 30. 6. 2014 předložit tiskopis potvrzení o žití s jinými kolonkami, než předkládal v předchozích letech. Při vyřízení stížnosti mohly být vyslechnuty i matrikářka Jarmila Hofmanová a pracovnice inforecepce Jana Krejdlová, které matrikářka Věra Ouhrabková zmínila ve svém vyjádření.

Z obsahu stížnosti, kterou stěžovatel podal na městský úřad dne 3. 2. 2015, jakož i z vyjádření úřednice Věry Ouhrabkové, usuzuji, že mohlo skutečně dojít k nedorozumění. Stěžovatel v jednom ze svých podání uvedl, že požadoval ověření totožnosti na potvrzení o žití. Bylo-li tomu tak, že první jeho požadavek zněl na ověření totožnosti, úřednice, aniž se podrobně seznámila s obsahem předloženého tiskopisu, mohla vyplnit údaje v ověřovací knize, mohla nechat žadatele do ověřovací knihy podepsat a teprve poté opatřit část B předloženého tiskopisu ověřovací doložkou. Podpis stěžovatele v ověřovací knize by za těchto okolností nemusel nutně znamenat, že stěžovatel podepsal také předložený tiskopis.

Městskému úřadu mohu pouze vytknout, že se nepokusil o důslednější vyřízení stížnosti poté, kdy mu stěžovatel poskytl kopii alespoň části B tiskopisu a že nereagoval na skutečnost, že na této části podpis stěžovatele není. Městský úřad, na rozdíl od krajského úřadu, dosud nepřipustil, že úřednice Věra Ouhrabková měla

¹⁰ Kanceláři veřejného ochránce práv se nepodařilo zjistit, jaký tiskopis stěžovatel dne 30. 6. 2014 na městském úřadě předložil. Na internetových stránkách Velvyslanectví Spolkové republiky Německo (www.prag.diplo.de) je dostupný [k 4. 1. 2016] tiskopis „Prohlášení k pokračování pobírání důchodu ze Spolkové republiky Německa“ v němčině, češtině a maďarštině stejného označení „LB07“, které má i tiskopis předložený stěžovatelem, avšak kolonky a název části B se neshodují.

postupovat podle § 14 odst. 2 zákona o obcích, a nikoliv podle § 10 a násl. zákona o ověřování.

S tím, jak k věci přistoupil krajský úřad, víceméně souhlasím. Nemám námitek vůči tomu, jak krajský úřad v závěru posoudil postup městského úřadu.

Ministerstvo vnitra (odbor všeobecné správy) vydalo v září 2009 informaci č. 9¹¹ k vidimaci a legalizaci vícejazyčných listin. V bodě 2 pouze uvedlo, že je-li listinou úřední formulář, který obsahuje předtištěné dvojjazyčné, resp. vícejazyčné, rubriky pro vyplnění osobních údajů, které jsou pořízeny a současně i vyplněny v českém nebo slovenském jazyce, pak lze legalizaci podpisu na takové listině provést. Jedná se dle Ministerstva vnitra např. o formulář Potvrzení o žití/Lebensbestätigung, který bude vyplněn v českém jazyce. Nepodařilo se mi zjistit, že by existoval jiný ucelenější metodický pokyn týkající se potvrzení o žití pro použití v cizině.

Otázkou zůstává, zda lze ještě zjistit, proč došlo dne 30. 6. 2014 na městském úřadě k nedorozumění a co bylo jeho příčinou. Domnívám se, že by to bylo možné zejména za předpokladu, že stěžovatel disponuje kopiemi potvrzení o žití, které v uplynulých letech městskému úřadu předložil, a byl by ochoten je městskému úřadu předložit.

Požadavky, které stěžovatel vznesl ve svém podnětu (zrušení úředně vykázaného ověření podpisu a vrácení poplatku, písemná omluva od městského úřadu, náhrada nákladů a finanční odškodnění za šikanu), nepovažuji za přiměřené vzhledem k tomu, že k řádnému prošetření své stížnosti neposkytl městskému úřadu potřebnou součinnost. Pokud by stěžovatel poskytl předmětný tiskopis k okopírování při podání stížnosti dne 30. 6. 2014, mohla být stížnost vyřízena a náprava učiněna zřejmě hned na místě a celou záležitostí by se pak nemusel opakovaně zabývat krajský úřad.

D - Závěry

Na základě výše popsanych zjištění a úvah jsem došla k závěru, že krajský úřad se pochybení nedopustil a šetření vůči němu uzavírám podle § 17 zákona o veřejném ochránci práv. Úřednice městského úřadu se dopustila pochybení ve smyslu ustanovení § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv tím, že na část B vícejazyčného tiskopisu potvrzení o žití předloženého stěžovatelem dne 30. 6. 2014 otiskla a vyplnila ověřovací razítko legalizace, i když to podle kolonek tiskopisu nebylo vhodné. Neporušila tím sice žádný právní předpis, její jednání však neodpovídalo principům dobré správy.

Zprávu o šetření zasílám tajemníkovi Městského úřadu Trutnov Ing. Janu Seidlovi a žádám jej, aby se v zákonné lhůtě 30 dnů od jejího doručení vyjádřil ke zjištěnému pochybení. Žádám jej o vyjádření, zda souhlasí s tím, jak postup úřednice městského úřadu hodnotím a jak jej hodnotí i krajský úřad. Očekávám také

¹¹ Čj. VS-218/60/2-2007.

vyjádření k mému hodnocení postupu městského úřadu v celé této záležitosti, včetně vyřizování stížností.

Zprávu o šetření zasílám také ředitelce Krajského úřadu Královéhradeckého kraje JUDr. Ivaně Křečkové a stěžovateli. Zpráva shrnuje moje dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko.

Mgr. Anna Š a b a t o v á, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)